

राजस्थान राज्य शैक्षिक अनुसंधान एवं प्रशिक्षण परिषद्, उदयपुर
(पाठ्यचर्या, पाठ्यपुस्तक, सामग्री निर्माण एवं मूल्यांकन प्रभाग)

प्राथमिक शिक्षा अधिगम स्तर मूल्यांकन 2023
नमूना प्रश्न-पत्र

कक्षा-5

विषय – संस्कृतम् (विशेष)

● बहुविकल्पात्मकप्रश्नाः (प्रश्नः 1 तः 7 पर्यन्तम्)

निर्देशः—उचित-उत्तरस्य क्रमाक्षरं कोष्ठके लिखन्तु।

- प्रश्नः 1 आदिकविः अस्ति— 1
(अ) वाल्मीकिः (ब) वेदव्यासः
(स) गणेशः (द) कालिदासः ()
- प्रश्नः 2 अस्माकं पवित्रतमा नदी अस्ति— 1
(अ) यमुना (ब) नर्मदा
(स) गङ्गा (द) चम्बल ()
- प्रश्नः 3 सूर्यः उदेति— 1
(अ) सायंकाले (ब) प्रातःकाले
(स) मध्याह्ने (द) रात्रौ ()
- प्रश्नः 4 दुर्गादेव्याः सप्तमं स्वरूपम् अस्ति— 1
(अ) महागौरी (ब) सिद्धिदात्री
(स) कालरात्री (द) कात्यायनी ()
- प्रश्नः 5 किं यच्छामः? 1
(अ) संस्कृतशिक्षाम् (ब) क्रोधम्
(स) ग्रामम् (द) तपः ()
- प्रश्नः 6 छात्रः न आहवयति— 1
(अ) राघवम् (ब) माधवम्
(स) विमलम् (द) नीलिमाम् ()

प्रश्न: 7 लतायाः शिरोवेदनायाः कारणमस्ति—

1

- (अ) अधिकं भोजनम् (ब) अधिकं शयनम्
(स) अधिकं भाषणम् (द) अधिकं कार्यम्

()

• लघूत्तरात्मकप्रश्नाः (प्रश्नः 8 तः 14 पर्यन्तम्)

प्रश्न: 8 कोष्ठके प्रदत्त-उचित शब्दं चित्वा वाक्यानि पूरयन्तु—

3×1=3

(परमो, ददाति, वसुधैव)

- (i) विद्याविनयम् ।
(ii)कुटुम्बकम् ।
(iii) अहिंसा.....धर्मः ।

प्रश्न: 9 सुमेलनं कुर्वन्तु—

3×1=3

'क' खण्डम्

'ख' खण्डम्

- (i) रीतिसंस्कृतं
(ii) कर्मनैष्ठिकं
(iii) शस्त्रधारकं

- शास्त्रधारकम् ।
नीतिसंस्कृतम् ।
धर्मनैष्ठिकम् ।

प्रश्न: 10 विलोमपदानि योजयन्तु—

3×1=3

'अ' भागम्

'ब' भागम्

- (i) हर्षः
(ii) उन्नतः
(iii) चित्वा

- विकीर्य
शोकः
अवनतः

प्रश्न-11 सत्यकथनानां समक्षे 'आम' इति, असत्यकथनानां समक्षे 'न' —
इति लिखन्तु—

3×1=3

- (i) हल्दीघाटीयुद्धं महाराणाप्रताप-अकबरयोर्मध्ये अभवत् । (.....)
(ii) महाराणाप्रतापस्य अश्वस्य नाम 'चेतक' इति आसीत्. (.....)
(iii) महाराणाप्रतापस्य जन्म चित्तौडगढदुर्गे अभवत् — (.....)

प्रश्न: 12 चतुर्थी-विभक्तेः रूपाणि लिखन्तु—

2×1^{1/2}=3

शब्दः

एकवचनम्

द्विवचनम्

बहुवचनम्

- (i) बालकः —
(ii) सूर्यः —

प्रश्न- 13 अधोलिखितप्रश्नयोः उत्तरं निर्धारितस्थाने संस्कृते लिखन्तु—

2×1^{1/2}=3

(i) वने के वसन्ति ?

उत्तरम्

(ii) तापसाः कं भजन्ति ?

उत्तरम्

प्रश्नः 14 अधालिखितसंख्याशब्दान् संस्कृतेन लिखन्तु—

$2 \times 1^{1/2} = 3$

(1) 13

(2) 18

• लघूत्तरात्मकप्रश्नाः (प्रश्नः 15 तः 20 पर्यन्तम्)

प्रश्नः 15 कोष्ठके प्रदत्तं निर्देशानुसारण शब्देषु विभक्तिं योजयित्वा
वाक्यं पुनः लिखन्तु—

$3 \times 2 = 6$

(i) बालकः कन्दुकः क्रीडति । (कन्दुकशब्दस्य तृतीयाविभक्ति—एकवचनम्)

उत्तरम्-----

(ii) सुरेशः नेत्रं चलचित्रं पश्यति (नेत्रशब्दस्य तृतीयाविभक्ति—द्विवचनम्)

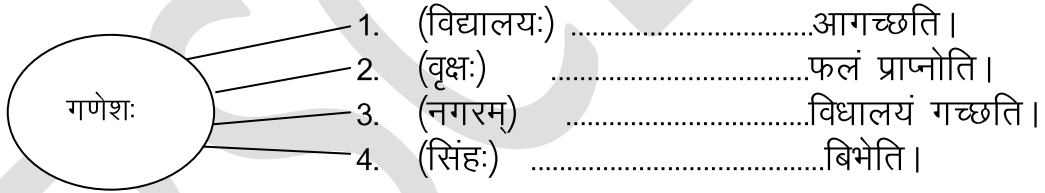
उत्तरम्-----

(iii) छात्रः लेखनी लेखं लिखति (लेखनीशब्दस्य तृतीयाविभक्ति—एकवचनम्)

उत्तरम्-----

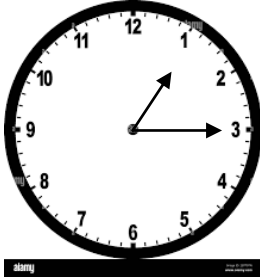
प्रश्नः 16 पंचमीविभक्तिरूपैः रिक्तस्थानानि पूरयन्तु—

$4 \times 1^{1/2} = 6$

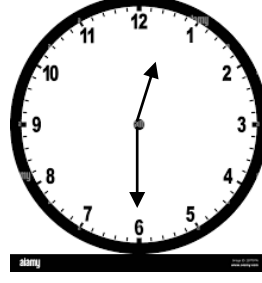
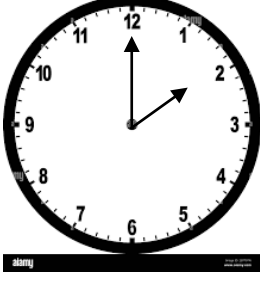
प्रश्नः 17 चित्रं दृष्ट्वा समयं शब्देषु लिखन्तु—

$4 \times 1^{1/2} = 6$

उत्तरम् (i)

(ii)

(iii)

(iv)

प्रश्न: 18 हिन्दीभाषायाः शब्दानां व्यावहारिकसंस्कृतशब्दैः सह सुमेलयन्तु—

6×1=6

हिन्दीशब्दाः

संस्कृतशब्दाः

(i) चाकू	—	वेल्लनी
(ii) बेलन	—	छुरिका
(iii) थाली	—	कंसः
(iv) कटोरी	—	स्थालिका
(v) गिलास	—	वाष्पस्थाली
(vi) प्रेशर कुकर	—	चषकः

प्रश्न: 19 निम्नलिखितशब्दानां निर्देशानुसारेण रूपाणि लिखन्तु—

4×1^{1/2}=6

उत्तरम् —

शब्दः	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
I मुनिः	प्रथमा
II कविः	तृतीया
III गिरिः	द्वितीया
IV हरिः	सप्तमी

प्रश्न: 20 प्रश्नपत्रातिरिक्तात् पाठ्यपुस्तकात् द्वौ श्लोकौ लिखन्तु—

2×3=6

उत्तरम् I

II

प्रश्न: 21 चतुर्दशमाहेश्वरसूत्राणि क्रमशः लिखन्तु —

8

उत्तरम् — 1. 2. 3. 4.

5. 6. 7. 8.

9. 10. 11. 12.

13. 14. |

अथवा

प्रत्याहारनिर्माणं कृत्वा लिखन्तु –

1. यण्
2. अच्
3. ऐच्
4. एङ्
5. यञ्
6. जश्
7. शल्
8. अक्

प्रश्न: 22 'बालक' अथवा 'गिरि' शब्दस्य सम्पूर्णरूपाणि लिखन्तु—

8

विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
प्रथमा
द्वितीया
तृतीया
चतुर्थी
पंचमी
षष्ठी
सप्तमी
सम्बोधनम्

..... समाप्तम्.....